

WILLY SANGERS

Uit: Een voetnoot bij de wereldgeschiedenis, Beek tijdens de Tweede Wereldoorlog, door Herman van Rens c.s. 1994.

Bewerkt door: R.H.M. Göttgens, oktober 2021

Willy Sangers werd geboren op 30 juni 1907 in Stevensweert en is overleden op 2 augustus 1992 te Geleen.

Vooroorlogse carrière

Na de lagere school heeft Willy op de ULO gezeten, waardoor hij een beetje Duits en Frans kon spreken. Vooral het Duits zou hem later in de Tweede Wereldoorlog goed van pas komen. In 1928 – hij was toen 21 jaar – kreeg hij een baan als ambtenaar in het gemeentehuis van Beek. Hij ging 300 gulden per jaar verdienen, in die tijd een heus salaris. Toen in 1937 Joop van Sonsbeek werd benoemd tot burgemeester van Beek, werd hij tot hoofdamtenaar van de Burgerlijke Stand bevorderd. In die functie moest hij precies bijhouden wie in Beek werd geboren, wie overleed, wie trouwde en wie verhuisde. In die tijd werkte er in het hele gemeentehuis van Beek niet meer dan zeven ambtenaren, de burgemeester niet meegerekend. Het aantal inwoners bedroeg per 1 januari 1940 c.a. 6.500. Vergaderingen vonden vaak plaats in de huiskamer van de burgemeester onder het genot van een goede (Beekse) sigaar.

Willy, de informant

Wat Willy allemaal deed in de oorlog is moeilijk te achterhalen. Hij was zelf zeer zwijgzaam. Maar zoveel is zeker, dat hij al zeer spoedig door iedereen in Beek, die in de oorlog in de problemen kwam erkend werd als “goed” en een vaste en vertrouwde vraagbaak werd. Door zijn positie had hij toegang tot veel (vertrouwelijke) informatie en besluiten. Hij was meestal goed op de hoogte van de plannen van de burgemeester. Hij werd daarmee een centrale figuur in Beek tijdens de oorlog en heeft veel kunnen betekenen voor veel Beekenaars.

Evenals elke ambtenaar, moest hij de afweging maken tussen vertrekken of blijven onder het juk van de vijand. Hij besloot (gelukkig) tot het laatste. Een moeilijke keuze, zeker als men beseft, dat hij heeft gediend onder twee NSB burgemeesters en dat hij aan een tafel zat met een Duitsgezinde collega. De zittende burgemeester van Sonsbeek maakte een andere keus en stapte uiteindelijk op. Dit had echter tot gevolg, dat Beek twee opeenvolgende NSB-burgemeesters zou krijgen. Geen pretje voor Willy!

Vele personen deden een beroep op hem, dat waren op de eerste plaats de Joden in Beek. Van vrijwel allen staat vast dat Willy hen heeft geholpen bij hun onderduik of hen heeft aangezet/geadviseerd tot onderduiken. In één geval staat vast, dat hij hun onderduik heeft georganiseerd, n.l. die van zijn vriend Frans Kanarek (Zie artikel over Theo en Siem Hennekens). Waarschijnlijk heeft hij bij meerdere gelegenheden mee georganiseerd. Hij onderhield regelmatige contacten met de organisatie van de Landelijk Overleg Verzetsgroepen (LO). Hij gaf aan hun door, waar onderduikers geholpen moesten worden. Van de LO kreeg hij informatie waar valse papieren nodig waren. Ook was hij een vertrouwd aanspreekpunt voor Beekse burgers in nood. Via hem vernamen zij over ophanden zijnde razzia's en vorderingen.

Willy, de vervalser

Het vervalsen van documenten was zijn specialiteit. Toen in 1941 de persoonsbewijzen werden ingevoerd, had hij tweehonderd blanco exemplaren met de code voor de gemeente Beek achtergehouden. Na de oorlog waren er daarvan nog veertig over. Ongeveer honderdzestig mensen kregen van hem authentiek vals persoonsbewijs met een geheel nieuwe naam. Hiervoor werden

vergelijkbare doden administratief weer tot leven gewekt! Voor zover bekend, werd er nooit een van zijn vals persoonsbewijzen ontdekt.

Willy, de chaoot

Hij maakte van het Beekse bevolkingsregister een zootje, waardoor het voor de burgemeester en dus de Duitse bezetter, veel moeilijker, zo niet onmogelijk werd een accuraat beeld te krijgen over de Beekse populatie.

Ondanks interne spionage door een NSB gemeenteopzichter is het altijd goed gegaan. Zelfs het stiekem luisteren naar de BBC en de berichten verwerken in een illegaal lokaal blad: “de Vrijheidsbode” werden nooit ontdekt, hoewel dit gebeurde vlakbij of zelfs in de kamer van de NSB burgemeester.

Willy, de anti-dokter

Een andere specialiteit van Willy was zijn vermogen om een opgeroepene voor de Arbeitseinsatz eczeem te bezorgen. Hij bezat een vies goedje, dat binnen enkele uren iemands huid zodanig vergiftigde, dat elke arts hem terstond afkeurde.

Toch maar even zelf onderduiken

Op 1 september 1944 (drie weken voor de bevrijding van Beek) kwam het uiteindelijk toch tot een confrontatie met de NSB-burgemeester Regou. Het conflict ontstond n.a.v. een verzoek van de burgemeester voor opgave van de namen van alle mannelijke bewoners van Beek, zonder opgave van reden. Willy vermoedde, dat deze lijst bedoeld was om mannen op te roepen voor het graven van tankgrachten in de buurt van Meerssen. Hij eiste daarom meer informatie met het (valse) argument, dat dit verzoek in strijd was met de Duitse instructies. De burgemeester greep zijn pistool en richtte die op Willy, die besloot daarop onder te duiken. Zijn vrouw en kinderen wisten drie weken lang niet waar hij zat.

Waardering

Na de oorlog bleef hij ambtenaar van de Burgelijke Stand in Beek. Hij kon zich gaan bezighouden met het weer op orde brengen van zijn eigen bevolkingsregister!

Willy kreeg na de oorlog in bescheiden mate erkenning voor zijn verzetswerk. In november 1944 werd hij bevorderd tot commies en vele jaren na de oorlog werd hem een Verzetshedenkingsmedaille uitgereikt door de Nederlandse Overheid.

Willy Sangers op zijn werk, ca 1960(?)